

Raport z realizacji planu włączenia społeczności

w celu opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zielone Sąsiedztwo”

Obszar gmin: Brwinów, Milanówek, Podkowa Leśna

Czerwiec_2023

Zadania LGD na lata 2023-2027

Do zadań Lokalnej Grupy Działania na lata 2023 – 2027 należy:

- a) opracowanie i wdrożenie LSR, w tym animowanie społeczności lokalnej,
- b) opracowanie kryteriów wyboru i procedury wyboru operacji (oraz grantobiorców),
- c) przygotowanie i prowadzenie naborów wniosków,
- d) wybór operacji do finansowania (spośród operacji zgodnych z LSR) oraz ustalenie maksymalnej kwoty wsparcia, a następnie przekazanie wybranych wniosków do ostatecznej kwalifikowalności do podmiotu wdrażającego,
- e) monitorowanie realizacji LSR,
- f) prowadzenie ewaluacji LSR.

Przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Grupa Działania (LGD) powinna zapewnić realizację zakresu Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR) poprzez realizację celu strategicznego 8 Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 - promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa. Inne cele PS WPR 2023-2027 będą realizowane przez działanie Wdrażanie LSR jedynie częściowo.

Zakłada się zwiększanie aktywności społecznej młodych poprzez kształcenie liderów młodzieżowych, działania na rzecz lokalnego środowiska, włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji oraz kooperacja grup młodzieżowych, wspieranie aktywności młodzieży w obszarze ekonomii społecznej, budowanie sieci partnerstw.

Przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR. LGD Zielone Sąsiedztwo będzie koncentrowała się na realizacji dwóch celów strategicznych:

1. Zwiększenie dostępu do usług oraz oferty spędzania wolnego czasu
2. Rozwój inteligentnych społeczności lokalnych

Obszary zostały wskazane w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy oraz zostało wskazane uzasadnienie dla wyboru posiadanych specyficznych lokalnych zasobów, które można zaangażować w tym procesie.

Proces powstawania LSR został zaplanowany w taki sposób aby włączyć lokalną społeczność w jego tworzenie.

W proces opracowywania LSR włączyli się aktywnie przedstawiciele całej lokalnej społeczności z obszaru LGD, w szczególności grupy interesów sektorów, grupa interesu seniorów oraz mieszkańcy. Zadbane o aktywne ich uczestnictwo na każdym etapie prac, chcąc zapewnić jak najszerszą partycypację różnych środowisk i grup społecznych, również tych istotnych z punktu widzenia późniejszej realizacji LSR. Informacje o przystąpieniu do przygotowania LSR zostały przekazane wszystkim interesariuszom jeszcze przed ogłoszeniem konkursu na wybór LSR. Proces opracowywania dokumentu obejmował 5 kluczowych etapów:

- Etap I Diagnoza i analiza SWOT
- Etap II Określenie / konsultacje celów i wskaźników oraz Planu działania
- Etap III Opracowanie / konsultacje zasad wyboru operacji i lokalnych kryteriów
- Etap IV Opracowanie / konsultacje zasad monitorowania i ewaluacji
- Etap V Opracowanie / konsultacje planu komunikacji

Podczas ww. kluczowych etapów prac nad LSR wykorzystano łącznie dziewięć różnych aktywności i metod partycypacji, w tym:

- spotkania otwarte (3) - po jednym w każdej gminie,
- wywiady fokusowe z przedstawicielami wybranych grup społecznych (4): z młodzieżą, kobietami, seniorami oraz przedstawicielami organu decyzyjnego i aktywnymi członkami Stowarzyszenia,
- badania ankietowe (3) skierowane do mieszkańców, młodzieży oraz organizacji pozarządowych,
- wywiady bezpośrednie przeprowadzone za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu lub wywiady bezpośrednie (telefon, spotkanie online, jak również tradycyjne – w biurze LGD, również w trakcie spotkań roboczych)
- możliwość złożenia przygotowanej na potrzeby opracowania LSR karty pomysłu na projekt / grant, udostępnionej po wypracowaniu wstępnych kierunków wydatkowania środków LSR.
- dyżury w biurze LGD, rozszerzone o tydzień konsultacji konkretnych zapisów i propozycji w LSR,
- warsztat strategiczny z przedstawicielami organu decyzyjnego i aktywnymi członkami Stowarzyszenia
- spotkania Zespołu ds. LSR.
- zamieszczenie na stronie internetowej, w mediach społecznościowych oraz na tablicach ogłoszeń szeregu zachęt do aktywnego włączenia się w prace nad przygotowaniem LSR.

Na każdym kluczowym etapie zastosowano co najmniej pięć partycypacyjnych metod konsultacji

Tabela 1 Metody partycypacji zastosowane na każdym z etapów prac nad LSR

Lp.	Nazwa metody	Etap I	Etap II	Etap II	Etap IV	Etap V
1)	spotkania otwarte	X	X			X
2)	wywiady fokusowe	X	X	X	X	
3)	badania ankietowe	X	X	X		X
4)	wywiady bezpośrednie		X	X		X
5)	karta pomysłu	X	X			X
6)	dyżury w biurze LGD ZS	X	X	X	X	X
6)	tydzień konsultacji wypracowanych zapisów LSR		X	X	X	X

7)	warsztat strategiczny	X	X	X		
8)	spotkania Zespołu ds. LSR	X	X	X	X	X
9)	zachęty do włączenia się w proces budowy lub konsultacji LSR	X	X	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne LGD

Należy więc przyjąć, że autorami niniejszej LSR są więc wszyscy uczestnicy różnorodnych form konsultacji społecznych prowadzonych podczas całego procesu opracowywania LSR. Ostateczny kształt dokumentu został natomiast przygotowany przez członków Zespołu ds. LSR będących członkami LGD, a zarazem z racji wykonywanych zawodów ekspertami w dziedzinach powiązanych ze strategią oraz przez pracowników biura. Do prac nad powstaniem dokumentu został dodatkowo zatrudniony ekspert zewnętrzny, który zadbał o poprawność formalną procesu powstawania LSR oraz odpowiednie zapisy w strategii oraz załącznikach w kontekście spełnienia w jak najwyższym stopniu kryteriów określonych w Regulaminie konkursu na wybór LGD ZS do realizacji LSR.

Włączenie społeczne na poszczególnych etapach postawiania LSR

Etap I. Diagnoza i analiza SWOT

Podstawę do prac nad sformułowaniem celów realizacji dokumentu stanowi wiarygodna i rzetelna diagnoza, opisująca te obszary, na które mogą mieć wpływ działania LGD ZS oraz powiązana z nią analiza SWOT. Opracowanie tej części LSR stanowiło I etap prac, podczas którego aktywnie włączono w prace lokalną społeczność.

W październiku 2022 r. odbyły się 3 otwarte spotkania z mieszkańcami obszaru objętego LSR. Każde spotkanie odbyło się w gminie która jest członkiem LGD „Zielone Sąsiedztwo”:

- 11.10.2022, Milanówek, ul. Piłsudskiego 33, godz. 18.00 – 20.00 (Stare Kino)
- 18.10.2022 Podkowa Leśna, ul. Jana Pawła II 11, godz. 17.00 – 19.00 (Ale Bosco)
- 25.10.2022 Brwinów, ul. Pałacowa 1, godz. 17.00 – 19.00 (Pałac Kultury)

Spotkania w trzech gminach przebiegały według ramowego programu:

1. Przedstawienie założeń WPR na lata 2021-27 w odniesieniu do roli LGD.
2. Diagnoza obszaru LGD.
3. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru LGD w aspektach:
 - innowacyjność
 - cyfryzacja
 - środowisko
 - zmiany demograficzne
 - partnerstwo.
4. Diagnoza problemów.
5. Wyznaczanie celów strategii ogólnych i szczegółowych.
6. Przypisanie celom końcowym wskaźników rezultatów.
7. Lista planowanych działań – zbiór potrzeb i pomysłów na projekty.
8. Priorytetyzacja potrzeb i działań.
9. Powiązanie celów LSR ze wskaźnikami.

10. Opracowanie wstępnego podziału środków na poszczególne cele LSR
11. Podsumowanie i wnioski do dalszej analizy.

Informowanie o spotkaniach nastąpiło poprzez ogłoszenia m.in. na stronie internetowej www.zielonesasiedztwo.pl oraz fanpage LGD ZS na Facebook. Dużą rolę w informowaniu odegrały plakaty informujące o spotkaniach zamieszczone na stronie internetowej gmin – członków LGD ZS oraz osobiste zaproszenia Prezesa LGD ZS skierowane do każdego z Burmistrzów i członków Rad Miejskich. Wykorzystano także tzw. pocztę pantoflową – dystrybucję informacji przez pracowników biur LGD, Zarządu oraz członków LGD. Do włączenia się w proces budowy strategii zaproszono w ten sposób mieszkańców poszczególnych gmin, lokalnych liderów, pracowników JST, ośrodków kultury i innych jednostek, lokalnych stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz inne osoby zainteresowane realizacją działań nakierowanych na rozwój gmin objętych LSR.

W trzech spotkaniach w gminach wzięło udział łącznie 38 osób będących przedstawicielami różnych grup interesów, w tym sektorów społecznego, gospodarczego i publicznego oraz mieszkańców. Każde spotkanie otwierała prezentacja obrazująca wybrane aspekty diagnozy obszaru danej gminy oraz całego obszaru, a także wybrane wyniki z ankiety skierowanej do mieszkańców.

Obszerna notatka po każdym ze spotkań wraz z prezentacją zostały zamieszczone na dedykowanej procesowi opracowania LSR stronie <https://zielonesasiedztwo.pl/przygotowanie-lsr-2023-2027>.

Elementem diagnozy i analizy obszaru były również badania przeprowadzone metodą kwestionariuszową z zastosowaniem ankiety możliwej do wypełnienia bezpośrednio poprzez stronę internetową, elektronicznie na udostępnionym formularzu. Po dokonaniu analizy statystycznej zestawiono wyniki. W zakresie oceny przeprowadzono badanie i interpretację zebranego materiału.

W listopadzie 2022 r. w Korycinach odbył się warsztat strategiczny, w którym wzięli udział przedstawiciele organu decyzyjnego i aktywni członkowie Stowarzyszenia. Uczestnicy warsztatu określali mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla obszaru LGD. Dzielili się swoimi oczekiwaniami, potrzebami oraz wizją rozwoju obszaru LGD. Całość prac na bieżąco składano w całość w trakcie spotkań zespołu ds. LSR.

Szeroką partycypację ogółu społeczeństwa zapewniono poprzez bieżące dyżury specjalisty ds. opracowania LSR w biurze LGD w dniach 8-12 maja 2023 r. Osoby zainteresowane mogły zadawać pytania oraz wyrażać swoje opinie w kwestiach dotyczących powstającej strategii oraz działalności LGD.

Aktywizacja młodzieży i włączenie jej w proces konsultacji polegała na przygotowaniu dedykowanej ankiety, która była polecana wzajemnie przez młodzież do wypełnienia. W wyniku ankiety do młodzieży uzyskano łącznie 37 odpowiedzi. Młodzież w ankiecie wypowiadała się także na temat pożądanego oferty spędzania wolnego czasu.

Wiele pomysłów na potencjalne projekty do LSR uzyskano w wyniku wywiadów fokusowych skierowanych do wybranych grup społecznych: kobiet oraz seniorów. Działania te zmierzały do aktywizacji grup osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Obie grupy wyrażały zdecydowanie poglądy na temat jakości życia w ich miastach oraz przedstawiały pomysły na rozwiązania i projekty, które mogłyby przynieść wymierne korzyści i ułatwienia oraz poprawić jakość życia. Pomysły na

projekty dotyczyły sfery infrastrukturalnej, jak również potencjalnych usług rynkowych, jakich niedobór odczuwają badane grupy społeczne.

Pomysły do LSR były również zgłaszane poprzez wypełnioną przez mieszkańców ankietę w zakresie potrzeb oraz potencjału na obszarze LSR. W odpowiedzi na badanie, które trwało od 28.04 do 14.05 uzyskano łącznie 61 odpowiedzi. Mieszkańcy w ankiecie odpowiadali także na pytanie o potencjał gmin w jakich mieszkają oraz o problemy występujące na obszarze. Wskazywali obszary i aktywności, które należałoby szczególnie rozwijać w nadchodzącym okresie.

Udostępnione karty projektowe stanowiły propozycje projektów do realizacji w przyszłej LSR. O wypełnienie kart projektów do strategii poproszono gminy członkowskie oraz podległe jej jednostki. Mieszkańcy i przedsiębiorcy mogli omówić taki projekt oraz złożyć fiszkę poprzez wypełnienie formularza udostępnionego na stronie internetowej lub poprzez wypełnienie bezpośrednio w biurze LGD ZS również podczas tygodnia konsultacji.

Projekty zgłoszone do strategii (29) przeszły weryfikację przez członków zespołu strategicznego ds. LSR i sformułowano wstępną opinię i odpowiedź na zgłoszone projekty:

Tytuł Projektu	Wnioskodawca	Opis projektu (wartość)	Uwagi zespołu strategicznego
1) Budowa placu <u>zabaw</u> dla dzieci i młodzieży w Żółwinie na działce ew. 22/98	Gmina Brwinów	Wartość 300 000 zł	Wpisuje się w zakres LSR
2) Budowa „Tor Flow’ – <u>toru do pumptrack</u> dla rowerów na terenie otwartej strefy rekreacji w Brwinowie	Gmina Brwinów	Wartość 1 258 747,00 zł	Wpisuje się w zakres LSR
3) Budowa skate-parku na działce ew. 232/8 obręb 0016w Brwinowie przy ul. Pruszkowskiej	Gmina Brwinów	Wartość 1 355 752,00 zł	Wpisuje się w zakres LSR
4) Budowa <u>strefy strretworkout i parkour</u> na działce ew. 232/8 obręb 0016w Brwinowie przy ul. Pruszkowskiej	Gmina Brwinów	Wartość 889 119,00 zł	Wpisuje się w zakres LSR
5) Budowa <u>toalety</u> w zabytkowym parku miejskim w Brwinowie (infrastruktura uzupełniająca infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną znajdującą się w Parku	Gmina Brwinów	Wartość 1 000 000,00 zł	Konieczna zmiana nazwy projektu na np. stworzenie zaplecza do wypoczynku
6) Przygotowanie 5 koncepcji <u>Smart Village</u>	Gmina Brwinów	Wartość 20 000 zł	Wpisuje się w zakres LSR.
7) Rozwój funkcji turystycznej Miasta Podkowa Leśna poprzez rozbudowę <u>Systemu Informacji Miejskiej</u> , z uwzględnieniem	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Nie wpisuje się w zakres LSR

zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami;			
8) Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez <u>rewaloryzację historycznego założenia Parku Miejskiego</u> w Podkowie Leśnej, w części objętej indywidualnym wpisem do rejestru zabytków;	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Nie wpisuje się w zakres LSR
9) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez stworzenie koncepcji oraz wykonanie <u>ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej</u> dotyczącej form ochrony przyrody w Mieście Podkowa Leśna;	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Wpisuje się w zakres LSR
10) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez inwentaryzację, ocenę stanu zdrowotnego, stworzenie programu prac konserwatorskich oraz pielęgnację zieleni wysokiej w granicach strefy zurbanizowanej Miasta Podkowa Leśna;	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Nie wpisuje się w zakres LSR
11) Budowa <u>ścieżek rowerowych</u> (dwa odcinki ul. Jelenia/ul. Bobrowa);	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Wpisuje się w zakres LSR jeśli mała infrastruktura publiczna
12) <u>Ścieżka (single track)</u> w Lesie Młochowskim.	Miasto Podkowa Leśna	b/d	Wpisuje się w zakres LSR
13) Budowa zaplecza szatniowo - sanitarnego dla niekrytych kortów tenisowych w Milanówku	Miasto Milanówek	Wartość 700 000,00 zł	Nie spełnia warunków projektu, wyłącznie jako element większego zadania.
14) Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego „Zielony dołek”	Miasto Milanówek	Wartość 1 000 000,00 zł	Wpisuje się w zakres LSR jeśli bez nasadzeń roślinności ani drzew.
15) Dostosowanie budynków Urzędu Miasta Milanówka dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Miasto Milanówek	Wartość 70 000,00 zł	Nie ma możliwości w PS dla WPR
16) Utworzenie platformy, dostępnej na różnych urządzeniach, która promować będzie lokalne atrakcje turystyczne, informować o trasach pieszych i rowerowych, przedstawiać lokalną kulturę, gastronomię i możliwości zakwaterowania	Miasto Milanówek	Wartość 60 000,00 zł	Nie ma możliwości w PS dla WPR
17) Wzbogacenie przestrzeni o tzw. małą architekturę, umożliwiającą odpoczynek pieszym, w tym przede	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR

wszystkim seniorom i rodzicom z małymi dziećmi – ławeczki w ciągach ruchu pieszych oraz lub/i tzw. „przysiadaki”, tj. takie rozwiązania architektoniczne, które pozwalają oprzeć się lub przysiąść (stosowane np. w Gdyni) („Przysiadaki polecane są wtedy, gdy nie można ustawić pełnowymiarowej ławki z podłokietnikami. To trochę substytut ławki, ale bardzo przydatny np. dla osób poruszających się o kulach, czy mających mało siły, aby przejść jednorazowo dłuższy odcinek tras”, źródło: https://gdynia.naszemiasto.pl/w-gdyni-zamiast-lawek-postawiono-przysiadaki/ar/c4-4091243)			
18) Doświetlenie wybranych przejść dla pieszych, które nie spełniają kryteriów oświetlenia na poziomie co najmniej dobrym – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Nie ma inwestycji w pasie drogowym w PS dla WPR
19) <u>Aplikacja do zakupów sąsiedzkich i świadczenia innej pomocy</u> : powstanie platformy internetowej umożliwiającej rozwój banku czasu oraz sprawniejszego działania usług wolontarystycznych, patrz odp. na pkt. P.2.3.	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Możliwe wsparcie z PS dla WPR, jeśli niekomercyjna
20) Rozwój <u>usługi „taksówka dla seniora”</u> – w formie miesięcznych bonów do wykorzystania lub niższych stawek za 1 km.	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Nie ma możliwości w PS dla WPR, możliwe jako działalność gospodarcza
21) Warsztaty z obsługi smartfona, prowadzone przez trenerów w przyjaznych i bezpiecznych dla seniorów warunkach, w b. małych grupach (np. 3 osobowych), także w miejscu zamieszkania seniora, za jego zgodą.	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR
22) Warsztaty promujące naukę zdrowego stylu życia wśród osób młodych	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR
23) Kampanie na temat profilaktyki zdrowia psychicznego	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR

24) Warsztaty w szkołach ponadpodstawowych i ostatnich klasach szkół podstawowych zwiększające wiedzę na temat procesów starzenia się, samego pojęcia starości oraz funkcjonowania osób starszych w życiu społecznym; uczące empatii i szacunku dla osób starszych	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Jedynie w formie zajęć pozalekcyjnych
25) Warsztaty z umiejętności komunikowanie się między tymi dwoma grupami społecznymi	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR
26) Projekty nastawione na budowanie wolontariatu międzypokoleniowego, z wykorzystaniem dostępnych i sprawdzonych metod (np. kursu „Archipelag Pokoleń” lub doświadczeń trenerów z „Ochotnicy Warszawscy” lub Centrum Aktywności Międzypokoleniowej CAM Nowolipie, Warszawa)	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR, w zależności od przyjętych kosztów.
27) Projekty mentoringowe lub tutorskie, zakładające współpracy międzypokoleniową	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR, w zależności od przyjętych kosztów.
28) Powstanie i rozwój banków czasu, międzypokoleniowych lub w obrębie grupy senioralnej- systemu wzajemnych, bezpłatnych usług pomocowych, zakładającej dobrowolność oraz gotowość do wymiany swojego wolnego czasu, talentów i umiejętności (np. lekcja j. angielskiego w zamian za umycie okna)	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR, w zależności od przyjętych kosztów..
29) Uruchomienie Klubu rodzinnego ze stałym harmonogramem zajęć – zajęcia dla młodych mam z dziećmi	Centrum Usług Społecznych Miasta Milanówka	b/d	Wpisuje się w zakres LSR jako okresowy projekt.

Wpisujące się w LSR pomysły na projekty zostały zbiorczo uwzględnione przy konstruowaniu dokumentu. Przez cały okres prac nad LSR istniała także możliwość konsultacji e-mail z pracownikiem biura LGD.

Metodą wykorzystaną w pracy nad LSR była również analiza danych zastanych, zebranych głównie w poprzednim okresie programowania dla potrzeb ewaluacji oraz przegląd danych zawartych w opracowaniach dotyczących obszaru Podwarszawskiego Trójmiasta Ogrodów, który jest tożsamy z obszarem objętym LSR.

Etap II. Określenie / konsultacje celów i wskaźników oraz Planu działania

W etapie tym wykorzystaliśmy każdą z metod partycypacji. Jest to kluczowy etap przygotowań LSR, gdyż pozwolił na wyznaczenie najistotniejszych potrzeb i potencjału, które będą stanowić o kierunkach wydatkowania środków w nowej perspektywie. Przygotowanie założeń rozpoczęto już w czasie otwartych spotkań oraz wywiadów fokusowych. Etap ten uzupełniły wyniki ankiet, kary pomysłu oraz wywiady bezpośrednie. Wyznanie kierunków nastąpiło w wyniku warsztatu strategicznego oraz spotkań Zespołu ds. przygotowania LSR. Utrwalenie wyników to efekt bezpośrednich konsultacji oraz tygodnia dyżurów eksperta. Nie byłoby to możliwe, gdyby w całym procesie nie stosowano szeregu zachęt, przypominających interesariuszom o wadze tych prac, w kontekście późniejszej możliwości ubiegania się o wsparcie lub udziału w konkretnych propozycjach kierowanych do mieszkańców.

Etap III. Opracowanie / konsultacje zasad wyboru operacji i lokalnych kryteriów

Kolejny etap prac dotyczył opracowania zasad (procedur) oraz kryteriów wyboru operacji. Konsultacje w tym zakresie prowadzono przede wszystkim podczas wywiadów fokusowych z grupami interesu sektorów, osobami w niekorzystnej sytuacji, młodzieżą oraz seniorami oraz podczas tygodnia konsultacji w biurze LGD. Ważnym elementem była analiza obowiązujących przepisów w gronie zespołu ds. opracowania LSR. Temat kryteriów wyboru projektów był szczególnie wnikliwie dyskutowany podczas warsztatu strategicznego z udziałem przedstawicieli organu decyzyjnego i aktywnych członków Stowarzyszenia. Pytanie o premiujące kryteria wyboru zostało także skierowane do mieszkańców w prowadzonym badaniu ankietowym, w którym ankietowani mogli wskazać preferowane z listy lub podać własne propozycje treści kryteriów.

W ramach zespołu ds. opracowywania LSR, którego członkami byli między innymi przedstawiciele partnerskich samorządów uzyskano wiele ważnych informacji oraz poznano punkt widzenia przedstawicieli poszczególnych grup społecznych, co przygotowało LGD ZS do wypracowania sposobów wyboru i oceny w tym wstępnych propozycji kryteriów wyboru projektów realizujących LSR. Wypracowane propozycje kryteriów były również konsultowane z członkami Rady Oceniającej – w tym przypadku szczególnie cenne było doświadczenie członków z poprzedniego okresu programowania. Informacje i opinie o sposobach wyboru oraz o wstępnych kryteriach pozyskiwano także z rozmów prowadzonych w procesie doradztwa.

Etap IV. Opracowanie / konsultacje zasad monitorowania i ewaluacji.

Na tym etapie prac nad LSR wykorzystano cztery partycypacyjne metody konsultacji. W trakcie wspomnianych już wyżej wywiadów grupowych oraz podczas warsztatu

strategicznego zostały omówione z ich uczestnikami kwestie dotyczące zasad monitorowania i ewaluacji, których wstępne założenia wypracował Zespół ds. LSR wykorzystując wypracowane propozycje przy udziale innych LGD ZS z sześciu województw. Do dyskusji nad propozycjami zaproszono również wszystkie inne zainteresowane osoby, umożliwiając im konsultacje z pracownikami biura LGD ZS podczas indywidualnych spotkań z biurze. Były to o tyle ważne, iż proces ten będzie zasilany danymi i informacjami pochodzącymi również od interesariuszy z obszaru. Wnoszone uwagi wskazywały na wykorzystanie takich narzędzi, które będą uniwersalne i pozwolą na wykonanie badania w taki sposób, żeby zasilić danymi zarówno działania wynikające z monitoringu, jak i ewaluacji on-going. Podobnie w przypadku ewaluacji ex-post – wskazywano na większą potrzebę wykorzystania danych będących w posiadaniu LGD ZS, żeby kolejne narzędzia badawcze uzupełniały lub wzbogacały materiał. Do prac wykorzystano propozycję wypracowaną przy udziale doświadczonego eksperta zewnętrznego, prowadzącego badania monitoringowe i ewaluacyjne.

Etap V. Opracowanie planu komunikacji

Ostatni etap prac nad LSR był niezwykle ważny, ponieważ dotyczył przygotowania Planu komunikacji ze społecznością lokalną. Dzięki wszystkim metodom partycypacji mieszkańcy, grupy interesu sektorów, grupa interesu seniorów, osoby młode a także inne osoby w niekorzystnej sytuacji, wypowiedzieli się na temat najbardziej pożądanym sposobów przekazywania informacji, istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. Wykorzystano tu pytania z badania ankietowego. Zbierano także opinie i uwagi uczestników warsztatu strategicznego, grup fokusowych, wywiadów i bezpośrednich konsultacji. Wzięto także pod uwagę doświadczenia poprzedniej perspektywy. Jest to kluczowy dokument, dlatego wypracowano rozwiązania mające na celu podejmowanie działań zaradczych przy niskim zainteresowaniu udziale w realizacji Planu Komunikacji oraz sposobów jego aktualizacji.

Podsumowanie

Opisany powyżej proces budowania strategii w oparciu o zastosowane metody partycypacji wskazuje na oddolny charakter strategii, która została wypracowana przy aktywnym udziale lokalnej społeczności. Opracowując poszczególne elementy LSR wzięto pod uwagę materiały i informacje zamieszczone w ogłoszonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi konkursie na wybór LSR wraz z załącznikami¹.

Informowanie o procesie tworzenia LSR odbywało się różnorodnymi kanałami komunikacji (m.in. strona internetowa LGD oraz gmin partnerskich, fanpage LGD ZS na portalu Facebook, fanpage gmin partnerskich na portalu Facebook, plakaty w miejscach spotkań). W procesie włączenia społeczności lokalnej w proces budowania LSR zapewniono uczestnikom równy dostęp bez względu na wiek czy płeć, żadna grupa społeczna nie miała utrudnionego dostępu do miejsca spotkań ani do przekazywanych treści. Każde miejsce spotkań było dostępne dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, podejścia, nagłośnienie i oświetlenie). Zapewniono możliwość konsultacji także osobom wykluczonym cyfrowo, a także prowadzono wywiady w miejscach spotkań wybranych grup fokusowych, aby ułatwić kontakt z osobami, które w innej

¹ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/konkurs-na-wybor-lsr>, dostęp 05.05.2023 r.

sytuacji miałyby problem z podróżą lub dotarciem na miejsce spotkania (matki z małymi dziećmi, seniorzy).

Podkowa Leśna, 05.06.2023 r.

.....
Podpis osoby upoważnionej